

Nr 203

Av herr Nilsson i Östersund, om slopande av beskattningen av familjebidrag till värnpliktiga.

Enligt familjebidragsförordningen kan till värnpliktig utgå familjebidrag under militärtjänstgöring. Bidraget, som är behovsprövat, avser att kompensera det inkomstbortfall som den värnpliktige får vidkännas under militärutbildningen men räcker helt naturligt inte till att täcka detta bortfall. I verkligheten är bidraget inte tillräckligt för nödortftig försörjning av den värnpliktiges familj, även om det utgår med maximibeloppet. Detta innebär att militärtjänstgöringen ofta vållar stora ekonomiska bekymmer för den inkallade och hans familj.

Härtill kommer att familjebidraget enligt anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen är beskattningsbar inkomst. Vidare dras inte källskatt på bidraget, varför värnpliktig, som uppburit bidrag, året närmast efter inkallelsen debiteras kvarskatt för denna inkomst, vilket vållar ytterligare ekonomiska svårigheter för honom och familjen kort efter militärtjänstgöringen. Det är f. n. inte ovanligt att denna kvarskatt uppgår till mellan 400 och 500 kronor för en värnpliktig som under sin rekryttjänstgöring haft familj att försörja. Detta medför alltså både ekonomiska bekymmer och föregelse över att samhällets pålagor skall drabba den som på grund av värnplikten dels förlorat sin inkomst under lång tid och dels varit tvingad att leva skild från sin familj under förhållanden som de flesta uppfattar som tvång och ofrihet. Många värnpliktiga och deras anhöriga tycker att beskattningen av familjebidraget är en stor orättvisa. »Varför skall jag», säger man, »som fått min ekonomi förstörd på grund av militärtjänsten, vara ålagd att betala skatt för pengar som gått till familjens försörjning under den tid som samhället förhindrat mig att tjäna pengar, då alla andra sådana bidrag är skattefria, t. ex. ersättningar från arbetslöshets- och sjuk-kassor».

Skyldigheten att betala skatt för familjebidrag motiverades vid lagstiftningen härom år 1940 med att bidraget skulle utgöra compensation för inkomstbortfallet och att bidraget jämte den värnpliktiges krigslön och värdet av hans naturaförmåner i allmänhet inte syntes komma att understiga den lön som utginge enligt gällande kollektivavtal inom industrien. Som ytterligare skäl anfördes att de under kriget mycket omfattande inkallelsorna skulle medföra ett mycket betydande skattebortfall inte minst för kommunerna om tidigare gällande regler om skattefrihet för de värnpliktigas förmåner skulle helt bibehållas.

Dessa motiveringar håller inte nu efter 20 år med snabb ekonomisk utveckling. Som ovan påvisats är familjebidraget inte en kompensation för inkomstbortfallet utan snarare ett socialt bidrag för att skydda den värnpliktiges familj från ren nöd under inkallelsetiden. Det är inte heller så nu att familjebidragen utgör någon väsentlig del av vare sig statens eller kommunernas skatteunderlag, och en ytterligare motivering som förelåg 1940, nämligen att en del av familjepeningen var undantagen från behovsprövning, är sedan många år tillbaka borta, då hela familjebidraget numera är behovsprövat och den s. k. grundpenningen avskaffad. Däremot kan en extra skatteutgift på 400 kr. för en ung familj med av mannens värnpliktstjänstgöring förorsakad svag ekonomi medföra ekonomiska bekymmer och en känsla av samhällelig orättvisa, som inte befordrar en god medborgaranda.

Det föreligger alltså inga skäl för men väl emot att i fortsättningen beskatta familjebidrag till värnpliktiga, varför dessa bidrag bör i likhet med andra sociala bidrag vara skattefria.

Åberopande ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en snabbutredning i syfte att upphäva beskattningen av familjebidrag, utgående till värnpliktiga under militärtjänstgöring i fredstid, samt anhålla att Kungl. Maj:t måtte framlägga proposition i ärendet under innevarande års höstriksdag i syfte att möjliggöra upphävandet av ifrågakvarande beskattning fr. o. m. den 1 januari 1960.

Stockholm den 27 januari 1959

Birger Nilsson